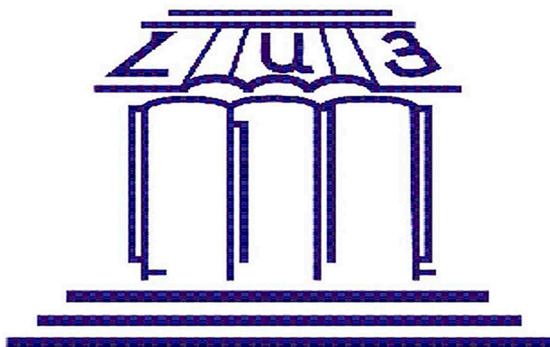

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

24941

05 JAN 2010

ՀԱՅԵՐԻ Ս.Ռ.Ս.ՋԻՆԻ Ս.ՍՏԻՃԱՆԻ

№ 8 ԲԱՆԴՊՐՈՑԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ

331.881

Ա-89

ԱՐՇԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ

ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՐ

1003
13045

Պետական հրատարակչություն, Ֆեհեվան — 1926

331.881
Ա-89

ԱՐՇԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Կուսակցութիւնը ավանգարդն է, առաջապահ զորամասը, վորն իր յետեից տանում է պրոլետարիատի ամբողջ բանակը: Այդ բանակը համարյա գլխովին ընդգրկված է արհեստակցական միութիւններում: Արհմիութիւնների մեջ կազմակերպված է բոլոր վարձով աշխատողների 90 տոկոսը, այսինքն վարձով աշխատող յուրաքանչյուր հարյուր հոգուց միայն տասը հոգի չեն մտնում միութեան մեջ: Թե վորքան մեծ է արհմիութեան կան բանակը, մեզ ցույց է տալիս հետեւյալ դիագրամման.

Արհմիութիւնների անդամների քանակը

Բոլոր միութիւններն ունեցել են՝

1924 թ. ապրիլի 1-ին 1925 թ. հոկտեմբերի 1-ին

5.823.000

7.847.000

(հինգ միլիոն 823 հազար)

(յոթ միլիոն 847 հազար)

Դրանց թվում արդյունաբերական միութիւններում՝

2.224.000

2.788.000

(երկու միլիոն 224 հազար)

(երկու միլիոն 788 հազար)

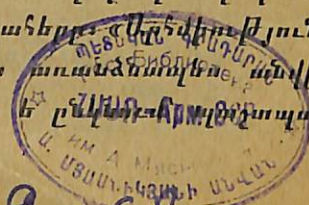
Առանց սերտ կապ ունենալու արհեստակցական միությունների հետ՝ մեր կուսակցությունը չեր կարող հաջող պայքարել: Ահա թե ինչու Լենինը արհմիությունների նշանակության մասին ասում է.

«Կառավարել յերկիրը և կենսագործել դիկտատուրան առանց ամենասերտ կապ ունենալու արհմիությունների հետ, առանց նրանց ջերմ աջակցության, առանց նրանց ամենաանձնագոհ աշխատանքի վոչ միայն տնտեսական, այլ և ռազմական շինարարության մեջ, մենք, հասկանալի չէ, չենք կարող վոչ միայն յերկու տարվա, այլ և 3 ամսվա ընթացքում»:

Մեր այս զրույցի մեջ մենք կընենք խորհրդային արհեստակցական միությունների ներկայիս անելիքները, վորը և հասկանալի կգարձնի մեզ Լենինից վերցրած մեջբերումը:

ԱՐԶԵՍՏԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒՄ ԵՆ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻ ՇԱՀԵՐԸ, ԶԳՏՈՒՄ ԵՆ ԲԱՐԵԱՎԵԼ ՆՐԱՆՑ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Արհմիությունները առաջին անելիքն են—պաշտպանել բանվորների շահերը: Արհմիությունները պարտավորված են պաշտպանել բանվորների վրա տրված իրավունքները, ներքին վրա չկողմնորոշված պարտականությունները:

41709 - 68

նեղ աշխատավորների շահերը, հնարավորության սահմաններում նպաստել նրանց նյութական կենցաղի բարձրացմանը: Այս է ասում կուսակցության 11-րդ համագումարի բանաձևը, վորը հաստատվել է 14-րդ համագումարի կողմից:

Յերբեմն հարց է առաջադրվում. — Չե՞ վոր արդյունաբերությունը պատկանում է բանվորական պետությանը: Պետական ձեռնարկության գլուխ է կանգնած վոչ թե կապիտալիստը, այլ կարմիր տեսուչը, բանվոր դասակարգի գործակատարը: Պետական ձեռնարկության մեջ ներկայացված է միայն բանվոր դասակարգը: Այդ դեպքում արհմիություններն ռևոլյուցիոն պաշտպանում բանվորների շահերը:

Նման դատողությունները ճիշտ չեն: Պարզ է, վոր արհմիություններն ու տնտեսավարական մարմինները, գործարանային կոմիտեն ու կարմիր տեսուչը հավասար չափով շահագրգռված են արդյունաբերության զարգացման խնդրով, վորովհետև նրանց բոլորի նպատակը մի չէ՝ ամրացնել պրոլետարիատի դիկտատուրան: Բայց և այնպես, արհմիությունները պարտավոր են յեռանդուն կերպով պաշտպանել բանվորների շահերը:

Կարմիր տեսչին կուսակցությունն ու պետությունն ասում են. — Մենք քեզ վստահում ենք

բացառիկ կարևորութիւն ունեցող աշխատանք, դու կառուցում ես պրոլետարական դիկտատուրայի հենարանը: Քո անելիքն է—ավելի լավ կազմակերպել արտադրութիւնը, ձգտել, վորպեսզի ձեռնարկութիւնն առանց վնասի աշխատի և շահույթ տա: Այդ են պահանջում վողջ բանվոր դասակարգի շահերը: Սակայն այդ խնդրի լուծման հետ միաժամանակ դու պետք ե հաշվի առնես և ձեռնարկութեան մեջ աշխատող բանվորների շահերը և գործ դնես բոլոր հնարավոր միջոցները՝ բարելավելու համար նրանց նյութական դրութիւնը:

Կուսակցութեան և պետութեան կողմից սահմանված այդ գիծը տնտեսավարների կողմից հաճախ աղավաղման է յենթարկվում: Տնտեսավարները, վոր ձգտում են շահավետ դարձնելու ձեռնարկութիւնները, յերբեմն անհրաժեշտ չափով հաշվի չեն առնում բանվորների նյութական շահերը:

Կուսակցութեան 11-րդ համագումարի բանաձևը տնտեսավարների նմանորինակ վարժունքը բացատրում է նրանով, վոր տնտեսավարները «չափազանց բարձր են դասում իրենց ձեռնարկութեան շահերը», և արհմիութիւններին անվիճելի պարտականութիւնն է համարվում «անընդհատ ուղղել տնտեսական մարմինների սխալ-

ներն ու չափազանցումները, ինչ չափով վոր նրանք բղխում են պետական ապարատի բյուրոկրատական աղավաղումներից»:

«Յերբ տնտեսավարների այս կամ այն բյուրոկրատիկ կարգադրութիւնները հակասում են մասսաների շահերին, արհմիութիւնները պետք է շտկեն այն, այլ վոչ թէ հաստատեն տնտեսավարի յուրաքանչյուր կարգադրութիւնը» (Տոմսկի):

Գործարանային կոմիտեն պարտավոր է «խոշոր ուշադրութիւն դարձնել բանվորական կենցաղի այսպես կոչվող «մանր հարցերին», վորովհետև այդ «մանր հարցերը» շատ կարևոր են բանվորների համար:

Արհմիութեան այն աշխատավորը, վորն այդ «մանր խնդիրներով» զբաղվելու «ժամանակ չունի», նշանակում է նա կտրվել է մասսաներից և դարձել բյուրոկրատ:

Միայնակ Վատն է այն գործարանային պեթ է հաշվի կոմիտեն կամ արհմիութեան առհի ամբողջ վարչութիւնը, վորը չի կարողաժողովրդ ա կ ա ճ
սեփեսութեան նում ժամանակին ուղղել տնտեսահերը.

սավարի սխալը: Կտրում է իր կապերը մասսայի հետ այն գործարանային կոմիտեն, վորը դարձել է գործարանի վարչութեան հասարակ հավելվածը, վորն անմիջապես, առանց

կշռադատելու, համաձայնվում է այն ամենի հետ, ինչ վոր ասում է գործարանի տեսուչը:

Սակայն բանվոր դասակարգի շահերին փաստում են և այն գործարանի կոմիտեները կամ արհմիության վարչությունները, վորոնք տվյալ ձեռնարկության բանվորների շահերը պաշտպանելու դեպքում հաշվի չեն առնում՝ արտադրության շահերը, չեն յեղնում ամբողջ ժողովրդական տնտեսության շահերից:

Ձեռնարկության բանվորները շահագրգռված են նրանում, վորպեսզի իրենց աշխատավարձը հնարավորության սահմաններում բարձր լինի: Բայց աշխատավարձի մակարդակը սահմանվում է վոչ միայն տվյալ ձեռնարկության, այլ և յերկրի ժողովրդական տնտեսության կացությամբ:

Կան արդյունաբերության ճյուղեր, վոր շահավետ են, կան այնպիսի ճյուղեր, վոր աննշան շահույթ են ստանում: Կան, վերջապես, և այնպիսի ճյուղեր, վորոնք վոչ միայն շահույթ չեն տալիս, այլ և փաստ են բերում պետության: Ամենից ավելի շահավետ են թեթև (մանածագործական, կաշվի, սննդի և այլն) արդյունաբերությունը, վորն աշխատում է անմիջապես շուկայի համար: Ավելի քիչ շահավետ է ծանր արդյունաբերությունը, վորն ամենակարևորն է ժողովրդական տնտեսության համար: Յեթե աշխա-

տավարձը սահմանելիս պետությունը յեղներ միայն տվյալ ձեռնարկության դրությունից, դրա հետևանքն այն կլինի, վոր պետական արդյունաբերության զանազան բնագավառներում աշխատող բանվորները միատեսակ չեյին վարձատրվի:

Աշխատավարձի մակարդակը պետք է ապահովի արդյունաբերության հետագա զարգացումը: Պետական արդյունաբերությունից պետք է ստացվի վորոշ շահույթ, վորը գործադրվում է արտադրության հետագա լայնացման համար:

Յեվ, վերջապես, աշխատավարձի մակարդակը կախված է և բանվորի աշխատանքի արտադրողականությունից: Աշխատավարձը կարելի չէ բարձրացնել միայն այն չափով, ինչ չափով վոր աճում է աշխատանքի արտադրողականությունը:

Արհմիություններն, իրենց աշխատավարձի քաղաքականությունը կիրառելիս, պետք է հաշվի առնեն այս բոլոր հանգամանքները: Արհմիությունները միշտ պետք է հիշեն, վոր իրենք հանդիսանում են պրոլետարական դիկտատուրայի պահպանները: Գործարանային կոմիտեն պետք է ձեռնարկության մեջ աշխատող բանվորների շահերը համաձայնեցնի ամբողջ ժողովրդական տնտեսության, ամբողջ բանվոր դասակարգի շահերի հետ, մեր բանվորական պետության շահերի հետ:

Արհմիությունը յերբեք չպետք է տնտեսական մարմինների համար անիրագործելի պահանջներ առաջադրի, վորովհետև այդպիսի պահանջները, վորոնք իբր թե պաշտպանում են բանվորների շահերը, գործնականում ուղղված են ամբողջ բանվոր դասակարգի շահերի դեմ: Արհեստակցական միությունը չպետք է քարշ գա բանվորների հետաձուլման խավերի պոչից, այն հետաձուլման խավերի, վորոնք չեն կարողանում իրենց անձնական շահերը կապել իրենց դասակարգի պայքարի շահերին: Բացատրելով բանվորներին այդ կապը, արհմիություններն իրագործում են իրենց խոշորագույն անելիքներից մեկը—արհմիության անդամների կոմունիստական դաստիարակության գործը:

Առաջադրված վերևում մենք ասացինք, վոր օգտագործված աշխատավարձի բարձրացումը բնական է և պահանջարկի կախված է բանվորի աշխատանքի 1925 թվին. քի արտադրողականության աճումից: Այնինչ, համեմատելով աշխատավարձի և աշխատանքի արտադրողականության վիճակը ամբողջ 1925 թվի ընթացքում, մենք համոզվում ենք, վոր աշխատավարձի աճումն առաջ է անցել աշխատանքի արտադրողականության աճումից: Այդ բանում մեզ համոզում է հետևյալ գիտադրամաման. —

Մեկ բանվոր մի որվա ընթացքում, մինչև հաշվով ինչ գումարի ապրանք է արտադրել.

(1925 թ., հաշված նախապատերազմյան գներով)

Հունվար—մարտ	6 ա. 13 կ.—100%
Ապրիլ — հունիս	6 ,, 50 ,, —100%
Հուլիս—սեպտեմբ.	6 ,, 28 ,, —100%
Հոկտ.—դեկտեմբ.	6 ,, 25 ,, —102%

Ինչպես ապրանք կարող էր գնել բանվորն իր մի որյա դատումով (заработок).

Հունվար—մարտ	թիվ 1 ա. 81 կ.—100%
Ապրիլ — հունիս	,, 1 ,, 92 ,, —106%
Հուլիս—սեպտեմբ.	,, 2 ,, 15 ,, —119%
Հոկտեմբ.—դեկտ.	,, 2 ,, 24 ,, —123%

Ինչպես տեսնում ենք, աշխատանքի արտադրողականությունն ամենից շատ բարձր է յեղել ապրիլ-հունիս ամիսներին, յերբ բանվորի մի որվա մշակածը հունվար ամսից բարձր է յեղել 37 կոպեկով, իսկ հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին մշակածը բարձր է հունվար ամսից ընդամենը 12 կոպեկով: Իսկ աշխատավարձը հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին բարձր է յեղել հունվար ամսվա աշխատավարձից 43 կոպեկով, այսինքն մեկ հինգերորդականից ավելի մասով:

Արհմիությունը և Բանվորների շահերը պաշտպանելու ինչպես են պաշտպանում արհմիությունները հետևյալ առումներով. ներքում տնտեսական մարմինների հետ: Չափազանց շատ անհշտն թիվ են

կազմում այն հիմնարկութիւնները, վորտեղ կուլեկտիվ պայմանագրեր չեն կնքված:

Կուլեկտիվ պայմանագիրը— դա համաձայնութիւնն է, կնքված արհմիութիւնների՝ վորպես բանվորների ներկայացուցիչների՝ և ագամի-նիստըացիայի (վարչութիւն) միջև, բանվորների վարձի և աշխատանքի պայմանների մասին: Կուլեկտիվ պայմանագիրը բանվորներին ապահովում է տվյալ ձեռնարկութիւն մեջ աշխատելու անհրաժեշտ պայմանները, իսկ բանվորական պետութիւնը— ձեռնարկութիւն նորմալ և ճիշտ աշխատանքը:

«Մի կողմը— տնտեսավարը— իր վրա պարտավորութիւնն է վերցնում և ասում.— յես պարտավորվում եմ վճարել այս և այս, չփոխել աշխատանքի պայմանները և չվատացնել այն այսքան ժամանակամիջոցում Մյուս կողմը— արհեստակցական միութիւնը— ստորագրելով կուլեկտիվ պայմանագիրը, խոստում է տալիս, իր վրա պարտավորութիւնն է վերցնում, վոր իր անդամները պետք է աշխատեն այս ինչ կարգով և այս ինչ պայմաններում և չպետք է փորձեն փոխել այն վորոշ ժամանակի ընթացքում» (Տոմսկո՛ւ՝ կուսակցութիւն 14-րդ համագումարում արտասանած ճառից):

Աշխատավարձի մասին համաձայնվելուց բա-

ցի, կուլեկտիվ պայմանագիրը պետք է մատնացուց անի Աշխատանքի Որենսգրքում հիշված բանվորի բոլոր իրավունքները աշխատանքի պաշտպանութիւն հարցում: Որենսգրքի կանոնները մեր հեղափոխութիւն խոշորագույն հաղթանակներից մեկն է: Վոչ մի յերկրում բանվոր դասակարգը չի ոգտվում աշխատանքի պաշտպանութիւն աջակիսի իրավունքներով, ինչպես ոգտվում են ԽՍՀՄ մեջ: Վոչ մի յերկրում բանվորը չի ոգտվում մի տարվա ընթացքում արբավող յերկշաբաթյա կամ մի ամսվա արձակուրդով: Վոչ մի յերկրում այն չափով չեն պաշտպանվում բանվորունու մայրութիւն շահերը, վարչափ՝ պաշտպանվում են մեզ մոտ: Վոչ մի յերկրում այնպես չի պաշտպանվում անչափահասների աշխատանքը: Վոչ մի յերկրում բանվորի հանգիստն այնքան լայն չի կազմակերպված (հանգստյան տներ, սանատորիաներ և այլն):

Կուլեկտիվ պայմանագիրը պետք է լսինքնութիւն յենթարկվի ձեռնարկութիւն բանվորների կողմից: Անհրաժեշտ է, վորպեսզի «ներանք» վորոնց կողմից ստորագրում է արհմիութիւնը, իմանան, թե ինչո՛ւ, ինչ հոգովածների առթիվ է արհմիութիւնը կուլում, թե բանվորների տնունից ինչ պարտավորութիւններ է իր վրա վերցրել արհմիութիւնը, և տան այդ մասին

իրենց համաձայնութիւնը» (Տոմսկու նույն ճանից)։

Կոլլեկտիվ պայմանագիրը կարող ե ընդգրկել միայն մի ձեռնարկութիւն կամ վորոշ շըրջանի և նույնիսկ Խորհրդային Միութեան արդունաբերութեան վորեւ բնագավառ։ Այդպիսին ե, որինակ, աչն կոլլեկտիվ պայմանագիրը, վոր կնքվել ե յերկաթուղայինների միութեան և հաղորդակցութեան ճանապարհների ժողովրդական կոմիսսարիատի միջև։ Աշխատանքի պաշտպանութեան ասպարիզում տնտեսավարների հանձն առած պարտավորութիւնների կիրառմանը հետեւում ե գործարանային կոմիտեյին կից աշխատանքի պաշտպանութեան հանձնաժողովը (կոմիսսիան)։ Կոմիսսիան հետեւում ե, վորպեսզի պահպանվի նորմալ բանվորական որը և աւճակուրդների հերթը, կոմիսսիան կենսագործում ե արտադրութեան մեջ աշխատանքի պայմանների սանիտարական-առողջապահական հսկողութիւնը (վենտիլացիա, անհրաժեշտ չափով լուսավորութիւն, տաքութիւն և այլն), հետեւում ե, վորպեսզի բանվորներն ու նրանց ընտանիքի անդամները ժամանակին ստանան բժշկական ոգնութեան բոլոր տեսակները, աշակցում ե բանվորներին, վորպեսզի վերջիններս ոգտագործեն իրենց իրավունքները սոցիալական ապահովա-

դրութեան խնդրում (հիվանդութեան, հղիութեան և այլ դեպքում)։

Գործարանային կոմիտեան աշխատավարձի բնագավառում բանվորների շահերը պաշտպանում ե գնահատուկոնֆլիկտային կոմիսսիայի միջոցով, վորտեղ մտնում են յերկուական ներկայացուցիչներ գործարկումից և ադմինիստրացիայից։ Գնահատուկոնֆլիկտային կոմիսսիան քննում և հաստատում ե առանձին բանվորների տարիֆային կոպարները, կոլլեկտիվ պայմանագրերի համաձայն սահմանում արտադրողականութեան նորմաները և առանձին աշխատանքի գնահատումներ կատարում։ Գնահատուկոնֆլիկտային կոմիսսիան քննում և ստուգում ե բանվորների բողոքներն աշխատավարձի սխալ հաշվելու մասին և այլն։

Այն վիճակի հարցերը, վորոնց մասին գնահատուկոնֆլիկտային կոմիսսիան համաձայնութեան չի գալիս գործարկումի և ադմինիստրացիայի հետ, տրվում են տեղական Աշխատանքի Բաժնին կից հրավիրվող հաշտարար ատյան։ Ատյանը կազմված ե յերկու վիճող կողմերի մեկական ներկայացուցիչներից Աշխատանքի, Բաժնի ներկայացուցչի նախագահութեամբ։

Հաշտարարատյանում համաձայնութեան չգալուց հետո, կողմերի ցանկութեամբ, գործը կարող ե հանձնվել միջնորդ դատարան։ Դատարան-

բանը կազմվում է յուրաքանչյուր կողմից հավասար թվով տրված ներկայացուցիչներից և նախագահից, վորն ընտրվում է կողմերի համաձայնությամբ:

Հետևյալ թվերը ցույց են տալիս, թե վիճելի հարցերը 1924 թվի ընթացքում ինչպես են լուծվել հաշտարար առյաններում.— բանվորների ոգտին վճովել է հարցերի 37⁰/₀-ը, ադմինիստրացիայի ոգտին՝ 11⁰/₀-ը, համաձայնությամբ է լուծվել հարցերի 52⁰/₀-ը:

Պործագուլը—բանվոր դասակարգական ձեռք բերած հաշտարի հատու գենքերից մեջ գործագուլն անցուցում էր ինչպես նկարագրված գործագուլը): Բանվոր դասակարգը հաճախ գործադուներ եր կազմակերպում հակահեղափոխական շրջանում: Բանվոր դասակարգը ներկայումս գործադուներ է կազմակերպում կապիտալիստական յերկրներում:

Պործագուլը հարվածում է վոչ միայն առանձին կապիտալիստին կամ ձեռնարկատիրոջ, այլ աւշողջ կապիտալիստական հասարակակարգին: Պործագուլը ձեռնարկատիրոջ ժամանակավորաւէնս զրկում է բանվորներից շահույթ պոկելու հնարավորությունից, գործագուլը սասանում է կապիտալիստական վողջ տնտեսությունը:

Տնտեսության տարբեր բնագավառները սերակապված են միմյանց հետ: Յեվ դրա համար ելածխարդյունաբերության գործադուլի հետևանքով (վերցնենք Անգլիայի որինակը) կանգ է առնում և մետաղի արդյունաբերությունը, վորը քարածուխը գործադրում է վորպես վառելիք: Պործագուլների միջոցով բանվոր դասակարգը կոփվում է կապիտալի դեմ մղած պայքարում: «Կապիտալիզմի որոք գործադուլային պայքարի վերջնական նպատակն է հանդիսանում և կործանել պետական ապարատը, տապալել տվյալ պետական դասակարգային իշխանությունը» (կուսակցության 11-րդ համագումարի վորոշումներից):

Սորհրդային Միության մեջ պրոլետարիատին թշնամի «պետական դասակարգային իշխանությունը»—բուրժուազիայի իշխանությունը տապալվել է 1917 թվի հոկտեմբերին: Սահմանվել է պրոլետարական իշխանությունը, արդյունաբերությունը գտնվում է բանվոր դասակարգի ձեռքին, արդյունաբերության ամրացումը—պրոլետարի դիկտատուրայի հգորության գրավականն է:

Սորհրդային Միության բանվոր դասակարգը պետական արդյունաբերության մեջ գործադուլների դիմելու կարիքը չի գգում:

Արհմիությունները միշտ կարող են յուրաքանչյուր կոնֆլիկտ լուծել տնտեսական մարմին-

1003
13045

ների հետ խաղաղ ճանապարհով: Վոչ մի զիտակից ըանվոր, առավել յեվս կոմմունիստ կամ կոմյերիտական, յերբեք չի կարող գործադուլը պայքարի հնարավոր զենք համարել պետական արդյունաբերություն մեջ: Խորհրդային արհմիությունները, վոր հանդիսանում են պրոլետարական դիկտատուրայի հենարանը, չեն կարող անցկացնել գործադուլը, վոր հարվածում է սոցիալիստական արդյունաբերությանը, գրանով իսկ թուլացնում է այդ պրոլետարական դիկտատուրան: Խորհրդային Միության մեջ չբանվոր դասակարգի յուրաքանչյուր յելույթի վերջնական նպատակը կարող է լինել միայն պրոլետարական պետության և պրոլետարական դասակարգային պետական իշխանության ամրացումը» (կուսակցության 11-րդ համագումարի վորոշումներից):

Ինչո՞վ է բացատրվում, վոր թեպետ և սակավ, բայց, այնուամենայնիվ, պետական ձեռնարկություններում գործադուլներ են տեղի ունենում: Կուսակցության 14-րդ համագումարը մատնանշում է դրա պատճառները. —

«Գործադուլը պրոլետարական պետության պայմաններում հանդիսանում է վորպես վկայություն պետական ապպարատի* թերությունների,

* Բանաձևն ալստեղ նկատի ունի տնտեսական մարմինները, վորոնք հանդիսանում են պետական արդյունաբերության մի մասը:

հենց իրենց արհմիութենական մարմինների թուլության և ընդգրկված մասսաների կուլտուրական հետամնացության...

«Միությունից անկախ և առանց նրա գիտության բռնկված գործադուլը միշտ մատնանշում է նրա աննախատեսող քաղաքականությունը, միության և մասսայի հարաբերությունների խզումը, տվյալ ձեռնարկության մեջ միութենական աշխատանքի ընդհանուր թուլությունը»:

Վորպեսզի կանխվեն այն առանձին կոնֆլիկտները, վորոնք յերբեմն տեղի յեն ունենում մեղմոտ՝ պետական ձեռնարկություններում, արհմիությունները պետք է սերտ կապվեն բանվորական մասսաների հետ, պետք է միշտ նախորդ իմանան բանվորների շարքերում ծագող անբավականությունների մասին: Արհմիությունները պետք է կարողանան ժամանակին ուղղել տնտեսական մարմինների այն սխալները, վորոնք տեղիք են տալիս բանվորների դժգոհության: Արհմիությունները պետք է գործ դնեն բոլոր ջանքերը, վորպեսզի յուրաքանչյուր կոնֆլիկտ լուծվի բանվորների ու արդյունաբերության համար բարենպաստ ու տանելի ճանապարհով:

Այս ամենը վերաբերում է մի-
Արհմիություն-
ները մասնավոր
ն են ու ն ա ռ կ ու-
թյուններում.
թյունը: Բայց մեզ մոտ գոյություն
ունի և մասնավոր արդյունաբե-
րություն: 1924-25 տնտեսական տարում այդ
արդյունաբերությունը տվել է ամբողջ արդյու-
նաբերական արտադրութի 21 տոկոսը կամ մեկ
հինգերորդական մասը:

Վորո՞նք են արհմիությունների անելիքներն
այդ ձեռնարկություններում: Մասնավոր ար-
դյունաբերության մեջ արհմիությունների անե-
լիքները վորոշակի տարբերվում են պետական
արդյունաբերության մեջ նրանց տարած աշխա-
տանքից: Մասնավոր ձեռնարկության գլուխ է
կանգնած կապիտալիստը, վորը շահագործում է
բանվորներին և հանդիսանում է նրանց դասա-
կարգային թշնամին: Պետական ձեռնարկության
մեջ, արհմիություններն իրենց պահանջները
տնտեսական մարմիններին ներկայացնելիս, պետք
է հաշվի առնեն ամբողջ ժողովրդական տնտե-
սության շահերը: Մասնավոր ձեռնարկության
մեջ արհմիությունները պետք է ձգտեն, վորպեսզի
բանվորներն ստանան աշխատավարձի ավելի
բարձր կոպարներ, իսկ դրանց հասնելու համար
արհմիությունները կանգ չեն առնում գործա-
դուլների առաջ: Պետական ձեռնարկության մեջ

արհմիություններն արտադրության զարգացման
գործում ամեն կերպ աջակցում են ձեռնարկու-
թյան վարչությանը: Մասնավոր ձեռնարկու-
թյուններում արհմիություններն իրենց առաջ
նման խնդիրներ չեն գնում: Այստեղ նրանց միակ
և գլխավոր անելիքն է— աշխուրջ պաշտպանել
բանվորների դասակարգային շահերը յեվ ձեռք
առնել բոլոր միջոցները նրանց նյութական դու-
թյունը բարելավելու համար:

ԱՐԶՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒՄ ԵՆ ԱՐԴՅՈՒ- ՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԳՈՐԾԻՆ

Բ ա ն վ ո Ր Գ Ե Ր Ը Չորրորդ զրույցում մենք պար-
ոգնում են ցենս- զեցինք, վոր ամբողջ բանվոր դա-
սաբարձերից, սակարգը և յուրաքանչյուր առան-
ձին բանվոր շահագրգռված է, վորպեսզի զար-
գանա պետական արդյունաբերությունը: Արհմի-
ությունները, վորպես բանվոր դասակարգի մաս-
սայական կազմակերպություն, իրենց առաջ խնդիր
են գնում— աջակցել տնտեսական մարմիններին,
վորպեսզի վերջինները կարողանան արտադրու-
թյունը լավ կազմակերպել: Հսկայական ու բարդ
գործարանային մեխանիզմը կազմված է առան-
ձին մեքենաներից ու հաստոցներից (станок):
Արտադրական վողջ մեխանիզմի կանոնավոր աշ-

խատանքը հնարավոր ե միայն այն դեպքում, յերբ յուրաքանչյուր մեքենայի յուրաքանչյուր պտուտակ կարգին կաշխատի: Մեխանիզմի մի մասնիկի աշխատանքի միջոցին առաջ յեկած դադարն անմիջապես անդադառնում ե ամբողջ գործարանի վրա: Ճիշտ այդպես ե և արտադրության բարելավման աշխատանքը: Աշխատանքի արտադրողականության բարձրացումը շատ հաճախ կախված ե աննկատելի, առաջին հայացքից աննշան խնդիրներից:

Այն, ինչ վրիպում ե վարչության ուշադրությունից (իսկ վարչությունը դեկավարում ե ամբողջ ձեռնարկությունը), նկատելի յե մնում մեքենաների վրա աշխատող առանձին բանվորների համար: Գործարանային կոմիտեն պետք ե իմի ժողովի բանվորների ամբողջ արտադրական փորձը: Գործարանային կոմիտեն ձգտում ե, վորպեսզի գործարանային վարչությունը միշտ տեղյակ լինի բանվորների կողմից նկատված տնտեսարարության բացերին, գործարանային կիմիտեն հոգ ե տանում, վորպեսզի տնտեսարարները հաշվի առնեն այդ բացերի վերացման մասին բանվորների հայտնած կարծիքները:

Ոգհե՛լ ճգեսա- Մակայն այդ դեռ չի նշանակում, բարե՛ն, բայց վո՛ր թե արհմիությունները վորեւե հափոխարե՛ն:

Փո՛վ պետք ե փոխարինեն տնտեսական մարմիններին:

Ի՞նչ կստացվեր, յեթե արհմիությունները միջամտեյին տնտեսական մարմինների աշխատանքներին: Ի՞նչ հետևանքներ կունենայինք, յեթե արհմիություններն արտադրական գծով կարգադրություններ անեյին:

Արհմիությունները չեյին կարող զբաղվել իրենց հիմնական աշխատանքով: Արհմիությունները չեյին կարող ամբողջությամբ պաշտպանել բանվորների շահերը, վորովհետև այն պրոֆ. աշխատավորը, վորը կիսով հափ տնտեսարար ե դարձել, այլևս չի կարող ուղղել տնտեսարարների սխալները, դժվարությամբ կնկատի այդ սխալները: Այդպիսով արհմիությունները կկտրվեյին բանվորներից: Միաժամանակ կթուլանար տնտեսարարների պատասխանատվության զգացմունքը:

Կուսակցության 14-րդ համագումարի բանաձևն ասում ե, թե արհմիությունները «պետք ե վճռական պաշքար մղեն իրենց մարմինների և ներկայացուցիչների անմիջական, անձեռնհաս միջամտության փորձերի դեմ ձեռնարկությունների և միավորումների կառավարման մեջ, վորն առաջացնում ե միության փունկցիաների շփո-

թուժը տնտեսականի հետ և փնասակար յերվկու-
թյունն ու անպատասխանատվութիւնն եւ մտցնում
ժողովրդական տնտեսութեան կառավարման գոր-
ծի մեջ»:

Արհմիութիւններն արտադրութիւնն իրենց
ձեռքը վերցնելու նպատակ չեն հետապնդում:
Արհմիութիւնները ձգտում են, վոր մեր տնտե-
սարարներն ամբողջ բանվոր դասակարգի շահերի
համար խնամք տածեն դեպի պետական արդյու-
նաբերութիւնը, գիշեր-ցերեկ մտածեն ձեռնար-
կութեան կարիքների ժաւին, խնայեն յուրաքան-
չյուր կոպեկը, ըուպեն, և ամեն ինչի համար
կրեն բարոյական ու նյութական պատասխա-
նատվութիւն:

Անհրաժեշտ ե, վորպեսզի բանվորին մոտ
լինեն արտադրութեան շահերը: Անհրաժեշտ ե, վոր-
պեսզի յուրաքանչյուր առանձին բանվոր տեղյակ
լինի, թե ինչ ե կատարվում ամբողջ ձեռնարկու-
թեան մեջ: Այդ նպատակով գործարանային կո-
միտեն ժամանակ առ ժամանակ բանվորներին
ընդհանուր կամ պատգամավորական ժողովնե-
րում դնում ե գործարանի տեսչի (կամ համա-
րութեան, արհեստանոցի վարիչների) զեկուցումն
արտադրութեան վիճակի մասին:

Այդպիսի ժողովներում բանվորները տեսչի
զեկուցումն «ի գիտութիւն» չեն ընդունում, այլ

վարչութեան գործունեյութիւնը գործնական
քննադատութեան յենթարկելով՝ մատնանշում են
բացերը և նրանց վերացման միջոցները:

Բանվորական ժողովներում գործարանի տես-
չի կամ վարչութեան զեկուցումներ լսելը մի մի-
ջոց ե, վորով բանվորները մասնակից են արվում
արտադրութեան կազմակերպման գործին:

Արտադրական Այդ նպատակի իրագործման
խորհրդակցութեան համար մեծ նշանակութիւնն ու-
թիւններն են: Նեն գործարանային կոմիտենե-
րին կից արտադրական խորհրդակցութիւնները:

Արտադրական խորհրդակցութիւնների
նպատակն ե՝ բանվորական մասսաների ոգնու-
թեամբ զարգացնել արտադրութիւնը: Արտադրա-
կան խորհրդակցութիւնները ձգտում են կուտակ-
ված փորձի փոխադարձ ոգտագործման հողի վրա
ամրացնել գործարանային վարչութիւնների և
բանվորական մասսաների միջև գոյութիւնն ու-
նեցող կապը:

Արտադրական խորհրդակցութիւններն ի-
րենց որինական առաջարկներով մեծ ոգուտ են
հասցնում արտադրութեան կանոնավորման: Ար-
տադրական խորհրդակցութիւնների աշխատանքը
բավականին կանոնավորվել ե:

Սակայն արտադրական խորհրդակցութիւն-
ներն ունեն և բացեր: Կուսակցութեան 14-րդ

համագումարում ընկ. Տոմսկին իր զեկուցման մեջ թվել է այդ բացերից մի քանիսը: Լենին-գրադում, Մոսկվայում և արդյունաբերական այլ կենտրոններում արտադրական խորհրդակցու-թյուններ կազմակերպված են 100-ից միայն 19 ձեռնարկություններում: Բավարար չափով աշ-խատանքի չեն կանչված անկուսակցական բան-վորները: Արտադրական խորհրդակցությունները միշտ չեն կանոնավոր գործում. նրանք հաճախ զբաղվում են չափազանց ընդհանուր խնդիրնե-րով, մոռացության տակով արտադրության հա-մար կենսական նշանակություն ունեցող «մանր» հարցերը:

Արհմիությունների առաջ խնդիր է դրված՝ բարելավել արտադրական խորհրդակցություննե-րի աշխատանքը: Արհմիությունները պետք է հիշեն, վոր արտադրական խորհրդակցությունները հանդիսանում են բանվորական մասսաների խոր-հրդային տնտեսության շինարարության գործի մեջ քաշելու լավագույն ձևովը: Արտադրական խոր-հրդակցությունների ոգնությամբ պետք է բան-վորների միջից առաջ քաշել և դաստիարակել տնտեսարարների ու կառավարիչների նոր կադ-րեր:

Արհմիություն- Սյա բոլոր ասածներից մենք
ներք-պետական կարող ենք յեզրակացնել—արհ-
ցիցարարությամբ գպրոցն է. միությունները գործադրում են
իրենց բոլոր ուժերը, վորպեսզի տնտեսության
կանոնավորման համար ոգնեն տնտեսական մար-
միներին, վորպեսզի բոլոր բանվորներին մաս-
նակից անեն արդյունաբերության լավագույն
կազմակերպման գործին:

Դրանով իսկ արհմիությունները բանվորնե-րին ժողովրդում են արտադրության կառավար-ման աշխատանքին: Դրանով իսկ արհմիություն-ները բանվոր դասակարգի միջավայրից տնտե-սություն կառուցողների նոր կադրեր են պատ-րաստում: Դրանով իսկ արհմիությունները բան-վորներին մասնակից են անում խորհրդային պե-տության շինարարությանը:

Ահա թե ինչու արհմիությունները հանդի-սանում են արտադրության կառավարման դպրոցը, պետական շինարարության դպրոցը:

ԱՐԶՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿՈՄՍՈՒՆԻԶՄԻ ԴՊՐՈՑՆ Ե

Արհմիություն- Սրհմիություններն իրենց ա-
ներք մոտ պիտի ուաջ դրված խնդիրները կարող են
լիցեն բանվորա- իրագործել միայն իրենց անդամ-
կան մասնակցե- ների մասնակցների հետ սերտ
րից. կապ պահպանելու գեպընդ: Արհեստակցական

միությունը պետք է հաշվի առնի իր անդամների կարիքներն ու պահանջները և ժամանակին արձագանգի նրանց:

Յերկրի տնտեսական աճման հետ միասին խտանում են բանվոր դասակարգի շարքերը, բարելավվում է բանվոր դասակարգի նյութական դրուժյունը, աճում է բանվորների ակտիվությունն ու ինքնագործունեյությունը: Բանվորն իր արհեստակցական միությունից պահանջում է ավելի լավ դեկավարութուն: Բանվորների կարիքների նկատմամբ հայտնաբերած արհմիությունների անուշադիր վերաբերմունքը, բանվորների նյութական պրոլետյան բարելավման առթիվ նրա անբավարար աշխատանքը մեծ զժգոհություն է առաջացնում բանվորական միջավայրում: Բանվորները զժգոհում են նաև այն դեպքում, չերբ արհեստակցական միությունն առանց բանվորների զիտության զանազան համաձայնություններ է կնքում տնտեսարարների հետ, իսկ իր անդամներին միայն առաջարկում է կնքված համաձայնություններն անշեղորեն կենսագործել: Ահա ինչու կուսակցության 14-րդ համագումարն արհմիությունների առաջ խնդիր է դնում՝ «իր ամբողջ ապարատն ել ավելի մոտեցնել մասսաներին, իր աշխատանքի բոլոր ձևերն ու մեթոդները հարմար

րեցնել պրոլետարական ակտիվության և ինքնագործունեյության զարգացմանը»:

Գործարանային կոմիտեյի աշխատանքը պետք է ընթանա բանվորների համար նկատելի կերպով: Յուրաքանչյուր բանվոր և ամեն ժամանակ պետք է տեղյակ լինի գործարկովի ձեռք առած այն միջոցների մասին, վոր շոշափում են իր շահերը: Հատկապես լայն քննության յենթակա յե կողեկաիվ պայմանագրերի կնքումը: Գործարկոմների ընտրության ժամանակ պետք է առաջադրել այնպիսի թեկնածուներ, վորոնց ճանաչում է բանվորական մասսան. ընտրական ժողովում անհրաժեշտ է քննության առնել յուրաքանչյուր թեկնածությունն առանձին-առանձին:

Վորպեսզի մեզ համար պարզ լինի, թե ինչպես պետք է աշխատի գործարանային կոմիտեն, մի որինակ բերենք այն մասին, թե ինչպես չպետք է աշխատի գործարանային կոմիտեն:

Որինակը վերաբերում է 1925 թ. աշնանը և տեղի չե ունեցել Իվանովո-Վոզնեսենսկի նահանգում:

«Յերկու անգամ նշանակվել է ընդհանուր ժողով մեր գործարանային կոմիտեյի գործունեյության հաշվետվության հետ միասին, բայց ամեն անգամ յեկել են 30—50 մարդ, չնայած նրան, վոր գործարանում աշխատում են 5 հազար 600 հոգի:

Յերրորդ անգամ գործարանային կոմիտեին հաջողվեց հավաքել մոտ 100 մարդ և հաշվե-տվությունը լսվեց։

— Ընկերներ, յես կարճ պիտի զեկուցեմ, — հայտարարում է գործարանային կոմիտեյի ան-դամը. — աշխատանքն ընթացել է ծանր պայման-ներում, վորովհետև տեղի յե ունեցել նոր գործի գցվող գործարանն անցնող բանվորների փոխա-դրությունը։ Ուստի և այդ հանգամանքը վատ է ան-դրադարձել գործարանային կոմիտեյի աշխատան-քի վրա։

Այնուհետև զեկուցողն ունկնդիրներին հեղե-դում է թվերի տարափով, վորից միայն այս կա-րելի յե հասկանալ. գործարանային կոմիտեյի ու հանձնաժողովների մեծամասնության աշխատան-քը կայացել է նրանում, վոր ժողովներ են արել ու արձանագրություններ կազմել... Իսկ բան-վորները դրանից վոչ մի ոգուտ չեն ստացել։ Այդ մատնանշեցին և իրենք բանվորները՝ զե-կուցողին ուղղած հարցերի միջոցով։

— Իսկ ինչո՞ւ տարի ու կեսվա ընթացքում չի յեղել բանվորների բժշկական քննություն։ Գործարանում պատուհանների ապակիներն ան-գամ չեն գցված։ Այժմ իսկ փչում է քամին, ապա ի՞նչ կլինի ձմեռը։ Ինչո՞ւ գործարանային կոմիտեն միջոցներ ձեռք չի առնում խուզար-կությունները վերացնելու համար։

Մտքերի փոխանակությանը բանվորներից և վոչ մեկը չի մասնակցում։

— Չարժե խոսել, — իրար մեջ ասում են բանվորները, — միևնույն է, մեր առաջնորդներին ուշք չեն դարձնի»։

Այդ գործարանային կոմիտեն պարփակվել է իր մեջ, անհրաժեշտ չի համարել ծանոթացնել բանվորներին իր աշխատանքի հետ։ Գործարա-նային կոմիտեն չի արձագանգել բանվորների կարիքներին։ Յեվ վորպես հետևանք՝ գործարա-նային կոմիտեն կորցրել է բանվորների վստա-հությունը։

Գործարանային կոմիտեն ձեռնարկության բանվորների ամբողջ մասսայի հետ կապվելու համար ունի մի շարք ողակներ։ Հատկապես մեծ նշանակություն ունեն պատգամավորները։ Պատ-գամավորները բանվորներին իսկույն ծանոթա-ցնում են ժողովների վորոշումներին, պատգա-մավորների աշխատանքի շնորհիվ բանվորների մեծ քանակ կարելի յե քաշել ակտիվ պրոֆաշ-խատանքի մեջ։ Պատգամավորները միաժամանակ հանդիսանում են արհեստակցական նոր ուժերի մի աղբյուր։ Լավ աշխատող գործարանային կո-միտեն կարող է այնպիսի վիճակ ստեղծել, վոր-պեսզի յուրաքանչյուր բանվոր վորևե պրոֆաշ-խատանք կատարի։

Արհեստակցական միությունն իր աշխատանքով պետք է ձգտի, վորպեսզի յուրաքանչյուր անկուսակցական բանվոր ու ծառայող «իւր արհեստակցական միության մեջ տեսնի իր մոտիկ և հարազատ կազմակերպությունը, վորն ընտրվում և վերահսկվում է իր կողմից և իրեն հաշվետու յե» (14-րդ կուսհամագումարի բանաձևից)։

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇԵՐՏԵՐԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Արհմիութենական աշխատանքային խումբերի քի բարելավումը, նրա աշխուժաստիարակումը, ժացումն ավելի անհրաժեշտ է քննարկել։

Այժմ, յերբ արտադրության մեջ են քաշվում գյուղից յեկած բանվորական նոր շերտեր։

Մեր ձեռնարկություններում այժմ հավաքվել է հին բանվորների գլխավոր մասսան, վորի մի մասը պատերազմի տարիներին ժամանակավորապես հեռացել է արտադրությունից՝ տնտեսական քայքայման հետևանքով։ Ծավալվող արդյունաբերության համար անհրաժեշտ բանվորների նոր կազմերը գալիս են և պիտի գան գերազանցապես գյուղից։

Բանվորների այդ նոր շերտերը չունեն հին պրոլետարների մարտական փորձը, չեն անցել

«աշխատանքի կոփող դպրոցը»։ Նրանք գործարան են գալիս գյուղացիական տրամադրություններով, ձգտում են մեկուսանալ բանվորների մնացած ժառանգից, նրանք վորոշ անվստահությամբ են վերաբերվում հասարակական աշխատանքին։

Անհրաժեշտ է դաստիարակչական խոշոր աշխատանք կատարել այդ նոր բանվորների մեջ։ Պետք է նրանց մոտեցնել տնտեսական շինարարության, ոգնել, վորպեսզի նրանք կարողանան յուրացնել իրենց անձնական շահերի և հեղափոխության ընդհանուր անելիքների միջև գոյություն ունեցող կապը։

Պետք է սկսել նոր բանվորներին միության մեջ գրավելուց։ Պետք է նրանց համոզել միության ոգտավետության և անհրաժեշտության մեջ։ Նոր բանվորը միության մեջ պետք է մտնի իր ազատ և կամավոր վճռմամբ։ Նոր բանվորին պետք է տալ միութենական թեկուզ և փոքր պարտականություն — ակումբին կից մի վորևե խմբակի, շեֆական ընկերությունների մեջ քաշել և այլն։

Կոլեկտիվ պայմանագրի ըննության ժամանակ նոր բանվորները տեսնում են, վոր աշխատավարձի մակարդակը սահմանվում է կապված յերկրի միջոցների հետ։ Ընդհանուր ժողովում,

ուր գործարանի տեսուչը զեկուցում է արտադրութեան կացութեան մասին, նոր բանվորը համոզվում է, վոր բանվորին մեծապես հետաքրքրում է արտադրութեան կացութիւնը: Այսպես, մեկ աստիճանից անցնելով դեպի մյուս աստիճանը, բանվորների նոր կարգերն արհեստակցական միութիւնների ոգնութեամբ բարձրանում են հասարակական սանդղղներով և դառնում են սոցիալիզմի ակտիվ կառուցողները:

Վերադաստիարակելով բանվորներին նոր շերտերը, արհեստագործ գյուղում կցական միութիւններն ուժեղացնում են պրոլետարիատի ազդեցութիւնը գյուղացիութեան նկատմամբ: Դրանով դեռ ամենեւին չվերջացավ արհեստակցական միութիւնների աշխատանքը գյուղում:

Ինչպես նշում է կուսակցութեան 14-րդ համագումարի բանաձևը, նոր բանվորների մեջ աշխատանք տանելուց բացի, «միութենական ազդեցութիւնը գյուղը թափանցելու» դեռ յերեք ճանապարհ էլ կա. միութեան աշխատանքը հողանտառ աշխատավորների մեջ, աշխատանքը սեզոնային բանվորների (և զլիսավոր առմամբ կառուցողների) մեջ, աշխատանքը այն ձեռնարկութիւններում, վոր գտնվում են գյուղական վայրերում:

Հողանտառ և կառուցողների միութիւնը ունեցել են քանակական մեծ աճում: Հողանտառ միութիւնը 1924 թվին ուներ 297 հազար անդամ, իսկ 1925 թվին—497 հազար, այսինքն մի տարվա ընթացքում աճել է 200 հազար հոգով: Կառուցողների միութիւնը 1923 թվին ուներ 130 հազար անդամ, իսկ 1925 թվին—327 հազար: Այդ թվերը ցույց են տալիս, թե ինչքան խոշոր է արհմիութիւնների գյուղում տանելիք աշխատանքի նշանակութիւնը:

Մեծ նշանակութիւն ունի նաև արհմիութիւնների աշխատանքն այն ձեռնարկութիւններում, վոր գտնվում են գյուղական վայրերում:

Արհմիութիւնների այդ խոշոր դերի՝ կոմունիզմի դպրոց լինելու մասին—Վլադիմիր Իլյիչ Լենինը գրել է.—

«Արհմիութիւնների ուժեղացրած, խորացրած աշխատանքը (մանավանդ կուլտուր-լուսավորականը) գյուղերում գտնվող ձեռնարկութիւններում կարող է և պետք է վերածի այդ ձեռնարկութիւնները խորհրդային կուլտուրայի ու ջախների, պրոլետարական ազդեցութիւնը գյուղում տարածող հենակետների» (14-րդ կուսհամագումարի բանաձևից)

Արհմիութիւնն
ների կուսակա-
լութեան հետ
աշխատեցին.

Են և բանվորների կուլտուրական պահանջները: Բանվորը ցանկանում է ընդարձակել իր գիտելիքների շրջանակը: Ահա ինչու կուսակցություն 14-րդ համագումարն անհրաժեշտ է համարում, վորպեսզի արհիությունները «հատուկ ուշադրություն դարձնեն իրենց կուլտուրյուսավորական աշխատանքների վրա»:

Այդ աշխատանքի գլխավոր լծակը հանդիսա-
նում է ակումբն ու կարծիր անկյունը: Ակումբն
իր աշխատանքները պետք է կառուցի այնպես,
վորպեսզի «կարողանա կապակցել իր անդամների
հանգստի և առողջ գվարճության պահանջների
բավարարումը քաղլուսավարական և դաստիարակ-
չական խնդիրների հետ»:

Հատկապես կարևոր է ակումբները դրավել հասակավոր բանվորներին. մինչև այժմ նրանց մասնակցությունը ակմբային աշխատանքների մեջ չեղել է շատ անշահան:

[illegible]

Արհեստակցական միությունները կազմակերպ.

Արմիուլթյունների այդ խոշոր դերի՝ կոմ-
մունիզմի զարթոյցը լինելու մասին Վ. Ի. Լենինը
գրել է.

«Արհեստակցական միությունները, փորպես կոմսոնիդսի դպրոց, պետք է սպասարկեն աշխատավոր մասսաների առողջա կյանքի բոլոր կարիքները, հետզհետե պետական շինարարության գործի մեջ գրավելով աշխատավորության ամենալայն շերտերը, միշտ լուսաբանելով նրանց ճանապարհը մեր ծրագրի գաղափարներով, տանելով նրանց մասնավորից դեպի ընդհանուրը, հետզհետե բարձրացնելով նրանց անկուսակցականությունից դեպի կոմսոնիդսի»

Կուսակցութեան ղեկավարութեանը ապահովումը եաւրիստութեանը ներքին խառնակութեանը:

Համագործակցութեան ղեկավարութեանը ապահովումը:

«Արհմիութեանը ղեկավարութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:

«Ամբողջ կուսակցութեանը ապահովումը:

Կուսակցութեանը ապահովումը:

ՀԱՐՅԵՐ

1. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
2. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
3. Վերջինը են կուսակցութեանը ղեկավարութեանը:
4. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
5. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
6. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
7. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
8. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
9. Արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:
10. Ինչո՞ւ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:

ԱՇԽԱՏԱՆԻՔ

1. Իմացիր՝ արհմիութեանը ղեկավարութեանը ապահովումը:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0193107

2. Պարզիր, թե 1926 թ.ի առաջին կեսում ինչպես է փոխվել աշխատավարձը և աշխատանքի արտադրողականությունը այն ձեռնարկություն մեջ, վերանդ զու աշխատում ես (այդ աշխատանքը հեշտ կլինի կատարել խմբովին):
3. Յեթե յեղել ես արտադրական խորհրդակցություններում, գրիր կամ պատմիր, թե ինչ հարցեր են քննվել այնտեղ:
4. Դրեր, թե արհմիութենական ինչ աշխատանք ես կատարում և ինչում և նա արտահայտվում:

